

Het nieuwe eenden houden

Deel 5: Voortplanting

In dit deel kunnen we een positief geluid laten horen. Het uitbroeden van watervogels is door de beschikbaarheid van goede, vaak volautomatische, broedmachines een stuk eenvoudiger geworden. Door de verkrijgbaarheid van goed opfokvoer en eiwitrijke insecten is het opkweken van eendenkuikens technisch een fluitje van een cent.

Tekst en foto's: Dirk de Jong

Als alles goed is...

Als dieren zich voortplanten dan is dat toch altijd een bevestiging dat we het goed doen, dat voeding, huisvesting en waterkwaliteit goed is. Als onze dieren gaan nestelen en er liggen eieren in een broedkorf, nestkast of afhankelijk van de soort in een kuiltje tussen de begroeiing dan mogen we tevreden zijn. De kweek begint altijd met eieren, als we onze eenden willen verleiden tot het leggen van eieren moeten we een goede nestgelegenheid aanbieden. Niet elke soort kiest hetzelfde type broedkastje als we eieren willen, moeten we verschillende broedgelegenheden aanbieden. Dit kan een van wilgentenen gevlochten broedkorf zijn, een ander verkiest een broedkast met een verdiept gedeelte. Kijk maar eens rond bij andere liefhebbers er zijn tientallen

verschillende broedkasten, van heel eenvoudige kistjes tot prachtige decoratieve uitgeholde boomstammen. Voor een handige en creatieve persoon zijn ze heel eenvoudig zelf te maken.

Kweken

Als we willen kweken met onze eenden hebben we de keus voor natuurbroed of broedmachine. Nu is bij alle pluimvee natuurbroed het mooiste wat er is, bij eenden zitten hier echter heel veel haken en ogen aan. Dit heeft meestal bij de wilde soorten veel verlies van kuikens tot gevolg. Het is niet leuk om een mooi koppeltje van moeder met acht jonge eendenkuikens in drie dagen te zien slinken tot moeder en één kuiken. Daarnaast is het een hele klus om de jongen te vangen als

Broedkasten zijn door handige doe-het-zelvers te maken.

Van wilgentakken gevlochten eendenkorf, heel decoratief.

Broedende Pijlstaart.

Parende Duitse Pekingeenden in veel te diep water.

u ze bijvoorbeeld wilt ringen, vooral in een wat grotere vijver is dit een onmogelijke opgave. Bij het broeden met een broedmachine en de daaropvolgende kunstmatige opfok kent u deze problemen niet. Alleen moet u rekening houden dat niet elk ei in een broedmachine ook een kuiken is. Veel kwekers passen dan ook de truc toe van het zogenaamde voorbroeden. Wat is dat nu weer voorbroeden? Dan laat u de eend zelf broeden tot enkele dagen voor het uitkomen, daarna gaan de eieren in de broedmachine waarin de kuikens dan uitkomen en dan worden de kuikens verder kunstmatig opgefokt.

Eenden hebben water nodig om tot een goede bevruchting te komen

Watervogels hebben namelijk een penis, hoenders hebben die niet. Deze penis zit in rust inwendig opgeborgen en is niet van buitenaf te zien. Tijdens de paring komt deze spiraalvormige penis naar buiten en wordt bij het eendje ingebracht. Bij paringen op het land bestaat het gevaar dat er grond/zand ingebracht wordt en dit veroorzaakt ontstekingen, bij de woerd kan dit gebeuren bij het intrekken van de penis. Hou rekening dat zware gedomesticeerde rassen in diep water nauwelijks goed kunnen paren en dat levert heel veel onbevuchte eieren op. Voor deze rassen is een ondiep gedeelte in de vijver noodzakelijk. Veel van deze rassen worden niet op een vijver of sloot gehouden maar op een wei of in een perk, hier voldoet een bak zoals bijvoorbeeld een plastic zandbak prima.

Zijn er eieren dan kan het broeden beginnen

Bij natuurbroed heb je weinig omkijken tot er kuikens zijn. Raap je de eieren en wil je ze in de broedmachine uitbroeden of wil je ze in de broedmachine uit laten komen. Dan moet je de broedtijd van de betreffende soort weten, die verschilt nogal van soort tot soort. Bij voorbroeden door de eend zelf moet je precies weten wanneer zij

Deze bak gevuld met water voldoet prima voor zware gedomesticeerde rassen.

begint met broeden en hoe lang de broedtijd is. Zo is de broedtijd van een Pijlstaart maar 23 dagen, de Mandarijn- en Carolina eenden doen er wel 30 dagen over en de gedomesticeerde Muskuseend 35 dagen. Bij het uitbroeden in een broedmachine is de ventilatie heel belangrijk, net als het dagelijks luchten en koelen van de eieren. Aan het einde van de broedtijd moet 1/3 van het ei zuurstof zijn in de luchtkamer. Eendeneieren hebben een gladde schaal met heel fijne poriën. Vraag me af: is er een link tussen de langere broedtijd van eenden ten opzichte van kippen en hun schaalkwaliteit. Met een langere broedtijd hebben eenden meer tijd om de luchtkamer met goede zuivere lucht te vullen, iets voor wetenschappers.

Als er kuikens zijn moeten we zien dat ze groot worden

Dat is als je voor een goede huisvesting zorgt niet zo'n heel groot probleem tegenwoordig. Reken er wel op dat de kuikens van verschillende soorten heel goed kunnen klimmen. Zeker de Carolina eendenkuikens, dat zijn echte uitbrekers, nog erger dan muizen, ze klimmen zo maar een meter of twee tegen een muur op. Gladde wanden en een met fijn gaas afgesloten bovenkant is een vereiste, net als een warm gedeelte. De eerste 3 tot 4 weken hebben kuikens -afhankelijk van de omgevingstemperatuur- een warmtebron in de vorm van een lamp of nog beter een energiezuinige warmteplaat nodig. Opfokvoer is er in heel goede kwaliteit tegenwoordig, eendenkuikens groeien snel en hebben een eiwitrijke voeding nodig. Voor een kleine groep kuikens kunt u ook opfokvoer voor fazanten en kwartels gebruiken dat is vaak in kleine verpakkingen verkrijgbaar. Kuikens van gedomesticeerde rassen doen het prima op goed kippenkuiken opfokvoer, eventueel wat verrijkt met wat extra eiwitten. Ik kan je verzekeren dat het opfokken en houden van eenden een heel trots en tevreden gevoel geeft. Zeker als het lukt om de zeldzame soorten succesvol tot voortplanten te verleiden en hun kuikens tot volwassen dieren op te kweken, veel succes.

Professionele opfokbakken voor eenden, met doorstroomend water en gedeelte met warmtelamp.

Eendenkuikens van de Europese Pijlstaart.

Koppel Nijlganzen met heel veel jongen, leuk weetje, Nijlganzen zijn eenden.